

Naslov stručnog rada:

**ISKUSTVA IZ PROJEKTA "MLADI SUDIJA EHF"
"YOUNG REFEREE PROJECT EHF" (YRP)**

EHF je osnovao YRP 2000. godine sa ciljem da edukuje mlade talentovane sudije. Buduće EHF sudije se kroz projekat spremaju za ono što ih očekuje u takmičenjima pod patronatom EHF.

EHF daje veliki značaj projektu što se može videti iz toga da najkvalitetnije predavače i posmatračke šalje na kurseve i aktivnosti YRP-a.

Ciljna grupa i status u projektu

U YRP mogu da uđu talentovane sudije od 18 - 24 godina starosti. Do 24. godine sudija mora dobiti bedž EHF for the future, da bi u projektu mogao ostati do 26. godine. Onaj ko ne dobije bedž za tri godine boravka u projektu izlazi iz projekta.

Dobijanjem bedža EHF for the future sudija je uspešno prošao zahteve YRP.

To praktično znači da jedan sudija može imati sledeći status u projektu:

- nominovan od nacionalne federacije, ali nije ušao u projekat jer nije bio nominovan od EHF,
- nominovan od EHF, ali nije dobio bedž i izašao iz projekta (zbog godina ili zbog nezadovoljavajućeg kvaliteta)
- nominovan od EHF, nije dobio bedž, ali je još uvek u projektu (jer kvalitetom i godinama zaslužuje još jednu šansu),
- dobio bedž, nije stariji od 26 godina i dalje učestvuje u aktivnostima YRP,
- nosioc bedža izlazi iz projekta sa navršениh 26 godina i automatski ima status EHF kandidata (dopis EHF od 05.10.2007.)

Tip nominacije

- Prague Handball Cup i drugi međunarodni turniri koji sa EHF-om imaju saradnju po pitanju YRP,
- ISF (World School Games)- Svetsko školsko prvenstvo,
- European Open Championship - Partille Cup, Švedska,
- EYOF - Olimpijada mladih Evrope,
- Evropske kvalifikacije za prvenstva mlađih kategorija - sude sudije sa bedžom,
- Challenge Trophy (seniorsko takmičenje nacionalnih timova) - sude sudije sa bedžom

SUDIJE IZ SRBIJE U PROJEKTU (YRP)

- 2002. Stojković - Nikolić, dobili bedž na ISF
- 2002. Mošorinski - Pandžić, dobili bedž na Partille Cupu
- 2003. Stojković - Nikolić, Prague Handball Cup
- 2003. Antić (ex.Dimitrijević) - Jakovljević, dobile bedž na Partille Cupu
- 2004. Antić (ex.Dimitrijević) - Jakovljević, Challenge Trophy, Italija
- 2004. Mošorinski - Pandžić, kvalifikacije za EP
- 2005. Antić (ex.Dimitrijević) - Jakovljević, EYOF, Italija
- 2005. Mošorinski - Pandžić, Open EP - Švedska
- 2006. Pešić - Radojević, Open EP i Partille Cup
- 2007. Kolavčić - Savić, ISF, Francuska
- 2007. Pešić - Radojević, EYOF, Srbija
- 2008. Boričić - Marković, ISF, Danska

Sadržaj aktivnosti

- kurs YRP - suđenje utakmica - kontrolisanje i sastanci
- suđenje utakmica - kontrolisanje i sastanci

ISKUSTVA

Sadržaj aktivnosti zavisi od toga da li se u sklopu tog takmičenja održava Kurs YRP ili ne. Dosadašnja praksa je pokazala da na ISF nema kursa.

Ovom prilikom autor će izložiti sopstvena iskustva, i sa kurseva, i sa takmičenja gde kursa nije bilo.

- "Who is who"!? Predstavljanje je početak. Neophodno je poznavanje engleskog jezika, da bi sudija u startu dao dobru sliku o sebi, stupio u komunikaciju sa ostalima i pratio dešavanja. Ispriča se lična i sudijsko-sportska biografija u par rečenica.
- Kroz igru se testira opažanje i percepcija, npr. između se parovi, stanu jedan naspram drugog kolege iz različitih zemalja i zadatak je da zapamte što više detalja u izgledu drugog, onda okrenu leđa jedan drugom i promene po tri detalja (odvežu pertlu, skinu sat i sl.,...) opet gledaju jedan drugog i pokušavaju da registruju promene.
- Kroz razgovor se anketira i formira stav o ličnosti sudije, npr. da si ti Maradona i postigneš gol rukom na SP da li bi priznao da je gol neregularan ili ne i zašto, a da si u istoj situaciji na trening utakmici kako bi odreagovao i zašto.
- Izlaganje najtežih situacija u dosadašnjoj sudijskoj karijeri (ogromna razlika se uočava između iskustva balkanskih sudija i svih ostalih), npr. opis teške situacije sa vrućeg terena.
- Poznavanje pravila igre, posebno RUKOMETNE TERMINOLOGIJE NA ENGLESKOM JEZIKU, u diskusiji se razmatraju pravila igre i njihova tumačenja. Bitno je biti aktivan i konstruktivan.
- Zahtevani kriterijum suđenja je reklo bi se evropski. Lakše se dosuđuju prekršaji u napadu i striktno se poštuju instrukcije i pravila i lakše daju diskvalifikacije kod grubog prekršaja.

- Svaki sudija će od posmatrača utakmice dobiti zadatak da na listu papira napiše tri pravila kojima će dati prioritet pri suđenju utakmice. **Važno je da u tim segmentima ima što manje grešaka.** Sledi razgovor posle utakmice sa posmatračem. Važno je istaći svoje mišljenje, **ali nikako ne ulaziti u raspravu.**
- Traži se umerenost u zvižduku.
- Naglašava se važnost tzv. "BODY LANGUAGE"! Pokretima tela, kretanjem, gestikulacijom i signalizacijom biti pravovremen, npr. držati pištaljku u ruci mirno pored tela i napraviti pokret samo kad se presuđuje, da suvišni pokreti ne bi odali nameru...
- Kada sudije ne sude, dobiće zadatak da kontrolišu one koji sude i na sastanku se vrši analiza (istaknu se tri dobre stvari i tri za koje se smatra da ih treba popraviti).
- Zaključak autora ovog rada je da se velika pažnja poklanja ponašanju sudija van terena i na terenu, npr. po izlasku na teren obavezno je "rukovanje", čestitanje paru koji je završio utakmicu (bez obzira na lično mišljenje o suđenju prethodnika, ili simpatije).
- Ličnost sudije se potencira. **Važno je biti raspoložen i nasmejan,** a strogo je zabranjeno ulaziti u bilo kakve konflikte sa akterima utakmice (igrači, treneri, publika, zapisnički sto...) Traži se prijateljski odnos sa svima, da se sudije ne postavljaju iznad ostalih aktera utakmice.
- Naglašava se važnost timskog duha između sudija, bitno je da se sudije druže i komuniciraju sa što više parova. Nije preporučljivo (čitaj: zabranjeno) govoriti maternji jezik u društvu drugih koji taj jezik ne razumeju - to je "jugoslovenski sindrom" (govori se isključivo engleski).
- U prisustvu predavača i posmatrača ne konzumirati alkohol, osim u slučaju zajedničke večere na kojoj oni prvi naruče i dozvole ostalima.
- Preporučuje se jednoobraznost u odevanju sudijskog para kako na terenu tako i van njega i u sportskoj i civilnoj odeći (izabrati stil koji ti odgovara i koji je primeren, nije neophodno odelo, ali je preporučljivo).

Autor ovog rada i njena koleginica iz para Jelena Jakovljević su imale veliku sreću da učestvuju u projektu sa stručnjacima od kojih su mogle mnogo da nauče. Tako su i naišle na predavače koji pokrivaju gotovo sve oblasti rukometa, a da su u njima vrhunski stručnjaci. Žan-Mišel Žermen, Alan Lund i Ton Van Linden su treneri, Jožef Ambruš, Hans Hanson i Žan Brio su sudije, i od svakog od njih se može "kupiti" dosta znanja i iskustva i iskoristiti u poboljšanju suđenja.

Na zajedničkoj večeri poslednjeg dana saopštavaju se rezultati kursa i dodeljuju diplome dobitnicima bedža EHF for the future.

Beograd, 28. januar 2008. god.

Autor stručnog rada:

VANJA ANTIĆ, EHF Young Referee

Recenzija:

dr Miroslav Janković, predsednik STK ZSiK RSB